



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam**

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

**Crespin, François**

**Bruxellæ, 1652**

IV. An possit Deus producere Infinitum habens finem & terminum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)



res palmos quam ulnas; in spatio infinito non esse plures passus quam milliaria: 4<sup>o</sup> in æternitate Dei à parte ante aut creaturarum à parte post, non esse plures horas, quam annos; plures annos, quam sæcula; sanctum unum mille & pluribus annis post alium non pauciores eliciturum cogitationes per totam æternitatem, quam alium, etiam si hic singulis momentis unam eliceret, alter verò non nisi unam singulis centum annis: 5<sup>o</sup> in infinito unitatum non esse plures unitates, quam in infinito Myriadum: 6<sup>o</sup> infinita grana arenæ non occupatura minorem locum, quam infiniti montes.

LXXXIX. Fateor hæc primo intuitu videri incomprehensibilia; sed hoc fit ex eo, quòd tot capillos per ordinem ad unum hominem; guttam per ordinem ad dolium; palmum per ordinem ad ulnam; horam per ordinem ad annum; & sic de cæteris, quomodo finita sunt, concipiamus: si verò omnia per ordinem ad ulteriora & ulteriora in infinitum, & collectivè, concipiamus, sunt comprehensibilia, per hoc quòd appareant infinita, & infiniti dari non possit excessus; quia ubi daretur, finiretur infinitum, ac proinde esset infinitum & non esset, ut patet; quare dicendum est illa convenire infinito essentialiter, nec Deum excessum in uno super aliud videre pro ea parte, quæ infinitum est.

LXXX. Nec dicas, ex præmissis Deum tantum honorandum & glorificandum ab uno beato, quantum ab omnibus simul; quia quæ parte æternitas finita est, & quæ parte illi actus finiti sunt, longe magis ab omnibus, quam ab uno est Deus honorandus & glorificandus; nam uno instanti unus unum actum tantum elicit; omnes verò, myriades simul eliciunt; Deus autem non attendit ad æternitatem suam, quæ est tota simul, sed ad æternitatem beatorum, à quibus honoratur & glorificatur, quæ est per tempora finita in infinitum & successive; deinde non attendit ad omnes cogitationes beatorum tota æternitatis futuræ collectivè, sed distributivè, eo modo quo illas singulis momentis eliciunt, volens singulis momentis ab uno magis, ab alio minus, in mercedem meritum suorum, glorificari, quod alioqui non posset.

Q V Æ S T I V N C V L A.

LXXXI. Q Vares 10. An corpus infinitum, quæ parte infinitum est, posset moveri localiter.

LXXXII. Respondeo non posse per lineam rectam; quia deberet aliquid spatii recti deferere, ut patet, & novum rectum acquirere, quod repugnat infinito: posset supra & infra, ad dexteram & sinistram; quia hic cessat illa ratio: quid si infinitum ex omni parte? admittunt omnes communiter post Gregorium Ariminensem posse moveri circulariter; sed, id videtur omnino negandum; quia si posset moveri circulariter posset circumdari circulo, ac proinde infinitum utrumque in magnitudine, posset terminari duobus punctis illius circuli; quod admitti non debet; quia non apparet quomodo infinita magnitudo duobus terminis concludi possit (quidquid dixerint Arriaga, Poncius, & alii plures) si enim

posset infinitum ita concludi, posset consequenter habere figuram; quia tantum negatur posse habere figuram, eò quòd figura est terminus quantitatis; non video autem qualem figuram res infinita habere possit.

LXXXIII. Quæres 2<sup>o</sup> an infinitum, si quod daretur, esset determinatum.

LXXXIV. Respondeo affirmativè; quia à Deo produceretur; quidquid verò à Deo producitur non potest habere existentiam vagam & indeterminatam: licet autem infinitum non constaret certâ parte finiente & ipsum terminante, quo sensu posset dici indeterminatum, vel potius interminatum, constaret tamen his potius partibus, quam illis; quod sufficit ut dicatur habere existentiam determinatam, & non vagam. Hinc

LXXXV. Patet quo sensu loquatur S. Thomas dicens Deum volentem producere infinitum, non posse se determinare quantum producat, quia infinitum non potest cadere sub certam intentionem & cognitionem: idem verum est, si loquatur de infinito quoad certam intentionem & cognitionem partis finientis ac terminantis, falsum quoad intentionem & cognitionem aliquarum partium præ cæteris componentium infinitum: hinc dic contra P. Poncium Disput. de infinito num. 23<sup>o</sup>. Deum non posse ita numerare partes omnes infiniti, easque tam distinctè cognoscere, ut nobis significare possit, quot sunt; quia sic deberet partem finientem & terminantem distinctè cognoscere, quæ non est in infinito, pro cuius clariori intelligentiâ, fit

D V B I V M IV.

An possit Deus producere infinitum habens finem & terminum.

LXXXV. A Nte Resolutionem

Suppono finem sive terminum hîc posse esse duplicem: intrinsecum scilicet, & extrinsecum; intrinsecus est, qui est aliquid rei, & rem terminat, sic tertius pes est terminus intrinsecus ligni trepidalis; terminus extrinsecus est, qui nihil est rei, ultra quem tamen res extendi non potest, sic pes quartus est terminus extrinsecus lineæ trepidalis, & hora secunda terminus extrinsecus partium horæ primæ. Hoc supposito, fit

R E S O L U T I O I.

LXXXVI. D Ico 1<sup>o</sup>. infinitum in multitudine potest habere terminum extrinsecum suæ multitudinis, & intrinsecum, tam extensionis localis, quam temporalis.

LXXXVII. Probatur prima pars; quia partes proportionales lineæ trepidalis pro termino extrinseco habent quartum pedem, & partes proportionales horæ primæ habent pro termino extrinseco horam secundam, & tamen sunt infinitæ numero, sive multitudine, ergo, &c.

LXXXVIII. Confirmatur communiter admittunt Philosophi intra quascumque duas species assignabiles, v. g. inter hominem & bovem posse dari infinitas species perfectiores, earum imperfectiore, exempli gratia, bove; sed illæ includuntur inter duos terminos extrinsecos, ergo, &c.

N

Nec



xxxxix. Nec putet hinc fore ut homo sit infinitè perfectus in quantum erit perfectior infinitis; quia non erit perfectior infinitis collectivè sumptis, quomodo faciunt perfectionem entium intra illas duas species conclusorum numero infinitam, sed distributivè tantum, pro quo vide solutionem ad objectionem secundam contra infinitum in magnitudine.

## R E S O L U T I O II.

c. **D**ico 2°. nullum in extensione infinitum, permanens aut successivum, potest habere terminum, sive intrinsecum, sive extrinsecum suæ extensionis.

ci. Probatur; quia, vel ille terminus à prima parte illius infiniti versùs illam partem quæ finitum est, distaret finitè, vel infinitè? non primum, quia alioqui infinitum in extensione contineretur intra duos terminos in extensione finitos, sive finitè tantum distantes, ac proinde non esset infinitum: non etiam secundum; quia si ab illa infinitè distat, quomodo illam terminare potest? terminus enim non potest infinitè distare à terminato, ut patet.

cii. Dices fortè ex P. Poncio, illam non terminare immediatè, sed mediantibus aliis partibus infinitis in extensione, quas immediatè terminat sed contra quomodo illas infinitas partes in extensione immediate terminat, si infinitè in extensione & interminabiles? Hoc prius ostendendum est. Hinc fit

## R E S O L U T I O III.

ciii. **D**ico 3°. nullum infinitum potest habere terminum intrinsecum in eo genere in quo est infinitum.

civ. Probatur, quia alioqui esset infinitum in illo genere, & non esset; esset ut supponitur; non esset, quia esset terminatum in suo genere, sive haberet terminum; ergo, &c.

## D V B I U M II.

*An divini virtute produci possit creatura aliqua particularis essentialiter infinita perfectionis citra independentiam.*

cv. **S**ensus dubii est: an Deus possit producere creaturam omnium possibilium perfectissimam, sive tam perfectam ut perfectiorem producere non posset: negant Thomistæ communiter, Suarez, Conimbricenses, Complutenses nostri, Fasolus, Poncius, Mastrius, Hurtadus, Oviedus, Comptonus, &c. affirmant noster Bacho in primum distinct. 44<sup>a</sup>. quæst. 1<sup>a</sup>. art. 2<sup>o</sup>, Durandus, Ockam, Henricus, Aureolus, Ariaga, &c.

## R E S O L U T I O.

cv. **D**ico, potest Deus virtute sua absoluta producere creaturam omnium possibilium perfectissimam, sive tam perfectam ut perfectiorem producere non possit.

cvii. Probatur 1<sup>o</sup>. potest Deus virtute sua absoluta producere lineam omnium linearum lon-

gissimam, infinitam v. g. versùs Orientem & Occidentem, & corpus ab omni parte in magnitudine infinitum, ac proinde illi communicare suam extensionem localem & immensitatem citra independentiam, quidni & alteri creaturæ suam omniscientiam, omnipotentiam, &c. citra independentiam? sed illa creatura esset essentialiter omnium creaturarum possibilium perfectissima, ergo, &c.

cviii. Dices ex P. Poncio, si Deus posset ulli creaturæ communicare suam immensitatem, omniscientiam, omnipotentiam, &c. posset & suam independentiam, sed hoc dato (quod tamen impossibile omnino est) illa creatura non esset omnium possibilium perfectissima; ergo, &c. minor patet; Probatur major à pari.

cix. Respondeo negando sequelam majoris; quia in independentia limitationis fundatur tota distantia & distinctio Dei à creatura; non verò in immensitate, omniscientia, omnipotentia, &c. participatis, & si posset Deus communicare suam independentiam posset esse plures dii, vel posset cessare esse positivè perfectissimus in omni genere perfectionis, v. g. in genere perfectissimi Domini omnium entium, quæ non sunt Deus, quod tamen est conceptus Deo essentialis; per hoc verò quòd communicet suam immensitatem, omnipotentiam, omniscientiam, &c. citra independentiam, non cessat esse positivè perfectissimus in omni genere perfectionis; quia retinet omnes suas perfectiones independentes independenti limitationis à quo cumque alio, & non communicat nisi dependentes.

cx. Probatur 2<sup>o</sup>, si daretur creatura cui Deus se communicaret, quantum est communicabilis ad extra, ea esset omnium possibilium perfectissima; atqui hæc prudenter dicitur possibilis, si ex eo quòd in actu ponatur non sequantur duo contradictoria, ergo, &c. major patet; Probatur minor, quia in eo nulla apparet repugnantia.

cx. Respondet P. Oviedo probationem hanc habere fallaciam latentem valde; se tamen uno verbo illam aperire & argumentum dissolvere, negando suppositum; quia (inquit) cum dicitur, Deum posse producere creaturam perfectissimam, quam potest producere, supponitur inter creaturas, quas potest Deus producere, esse aliquam perfectissimam, quæ dicitur posse à Deo produci: quæ suppositio est falsa. Sed

cxii. Contra, quæro quare illa suppositio est falsa; possum enim elicere visionem perfectissimam omnium visionum, quas elicere possum, quidni & Deus producere posset perfectissimam omnium creaturarum, quas producere potest? ad hoc enim ut falsitas suppositionis prudenter allegetur, videndum prius, an re bene perpensa, iudicetur duo contradictoria sequi ex eo quòd possibilis dicatur, an non potius oppositum, uti hic.

cxiii. Nec dicas Deum non posse ponere numerum maximum numerorum partium continui divisi-  
farum, quos ponere potest; quia alioqui continuum remaneret indivisibile; eò quòd Deus non posset maiorem numerum divisionum ponere. Nam posset adhuc multos minores numeros ponere, imò & multos æquales, sicut creatà unà omnium creaturarum possibilium perfectissimam citra independentiam posset adhuc multas imperfectiores producere, imò & multas æquales, quod non obstat quominus